

# Περιμένοντας τη «Λιτότητα»...

Του Μιχ. Παπαγιαννάκη

**Ο**Ι ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ ανυπομονούν οι συνδιακαλιστές προβληματίζονται, οι πολίτες ανησυχούν, ο κρατικός μηχανισμός προσποιείται ότι αδιαφορεί, το γενικό κλίμα έχει κάποια στοιχεία εξωπραγματικά, κάπως ονειρικά. Γιατί ακόμη κανείς δεν ξέρει ακριβώς γιατί ανησυχεί ή προβληματίζεται ή... ανυπομονεί. Η κυβερνητική πολιτική για τη «σταθεροποίηση» της οικονομίας δεν είναι ακόμη γνωστή, ούτε ως προς τα επιμέρους μέτρα της, ούτε ως προς το γενικό προσανατολισμό της.

Φυσικά δεν είναι και πολύ δύσκολο να διακρίνει κανείς κάποια βέβαια χαρακτηριστικά της, αν κρίνει από τις πρόσφατες ανατιμήσεις ή από τον τόνο και το περιεχόμενο των πρωθυπουργικών και υπουργικών δηλώσεων. Είναι προφανές ότι πάμε για μια πολιτική οικονομικής «αυστηρότητας» ή «λιτότητας».

**Ε**ΞΑΛΛΟΥ, πέρα από τον κυβερνητικό λόγο και τις κυβερνητικές πράξεις οι συνέλληνες, ή μάλλον πολλοί απ' αυτούς, νοιώθουν καλά, και από καιρό, ότι μια τέτοια πολιτική (σε κάποια εκδοχή της) ήταν και είναι αναπόφευκτη. Είναι πια τόσο διαφανής η διασύνδεση της όποιας οικονομικής λειτουργίας ή συμπεριφοράς με συγκεκριμένα αδιέξοδα της συνολικής οικονομικής λειτουργίας της χώρας. Είναι όλο και πιο εύθραυστες (σήμερα κιόλας ή στην προοπτική τους) οι ισορροπίες που την έχουν οδηγήσει σε αγκύλωση. Σε βαθμό μάλιστα που συνειδητοποιούνται και εκφράζονται και ανοιχτά, όταν φυσικά δεν διαμεσολαβούνται από την οργανωμένη και επίσημη διατύπωσή τους, οπότε ο καθείς, μόνος ή μετά πολλών, αισθάνεται πάντοτε την ανάγκη να υπερασπιστεί το όποιο στάτους-κβο τον ευνοεί ή να διεκδικήσει κάποιο καλύτερο συσχετισμό.

Εκτός από τη μεγάλη πλειοψηφία των μισθωτών (όχι γενικά των «εργαζομένων», των μισθωτών), που όμως είναι πάντοτε μια σχετική μειοψηφία του ενεργού πληθυσμού της χώρας, πράγματι ποιά άλλη τάξη, ομάδα, κατηγορία μπορεί ανοιχτά και δημόσια, «κατ' αντιπαράθεσιν» που λένε, να ισχυριστεί ότι τα «πράγματα» μπορούν να συνεχίσουν να εξελίσσονται όπως στο παρελθόν, έως και σήμερα; Απολύτως καμιά.

**Τ**Α ΠΑΡΑΠΑΝΩ σημαίνουν ότι ο φοροφυγάς ξέρει ότι είναι φοροφυγάς και σε ποιο βαθμό, ο προνομιούχος χάρη σε τούτη ή εκείνη τη διοικητική (όχι οικονομική ή λειτουργική) ρύθμιση ξέρει και τη φύση και το εύρος του προνομίου του, ο επωφελούμενος από αδικαιολόγητες (με κάθε τρόπο) επιδοτήσεις, ενισχύσεις ή «κίνητρα» ξέρει πολύ καλά το συνολικό τους μέγεθος και το αλυσιτελές της παροχής τους, ο αποφεύγων τα τιμολόγια ξέρει πολύ καλά εις βάρος ποιών το κάνει, οι επιτυγχάνοντες απαλλαγές από όποιες υποχρεώσεις τους ξέρουν πολύ καλά ότι άλλοι δεν απαλλάσσονται.

Είναι λοιπόν εύλογη η ανατριχίλα που κατέλαβε πλείστους εκ των συμπολιτών μας ενόψει κάποιας μορφής «λιτότητας» που ενδεχομένως θα άνοιγε το δρόμο για δημοσιοποίηση των καταστάσεων και αναδιάταξη των «ισορροπιών».

**Η** ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ αυτής της γενικευμένης ανησυχίας δεν θα είναι έργο εύκολο για τη νέα πολιτική, αν υπάρξει. Κι επειδή δεν είναι δυνατό, όπως αφελώς ζητούν πολλοί - υπερβολικά πολλοί..., μια σοβαρή πολιτική λιτότητας (που θα σκοπεύει δηλαδή στο άνοιγμα μιας νέας περιόδου ανάπτυξης) να... ενοχλεί τους πάντας ισοσθενώς, δηλαδή κρατώντας τις... ίδιες ισορροπίες, οι όποιες επιλογές θα πρέπει τουλάχιστον να είναι σαφείς, διαφανείς και με δημόσια τεκμηρίωση. Όστε, τουλάχιστον, ακόμα και οι αντιπαράθεσεις που θα ακολουθήσουν να τοποθετηθούν για πρώτη φορά έξω από τα γνωστά δημαγωγικά, υποκριτικά και μυθοπλαστικά πλαίσια.

Αν δεν είναι αυτό η «πλατειά πληροφόρηση» που ζητούν ορισμένοι, τότε είναι προφανές πως ψάχνουν απελπισμένα για εξόδους διαφυγής, και κυρίως αποφυγής των πραγματικών προβλημάτων.

Φυσικά η πληροφόρηση και η τοποθέτηση του καθρέφτη μπροστά στους ίδιους τους «ενδιαφερομένους» δεν αρκεί.

Το πρόβλημα της αποδεκτής, από την άποψη της κοινωνίας και όχι των οποιωνδήποτε ομάδων της, κατανομής των βαρών υπάρχει πάντα. Και θα είναι τόσο περισσότερο αποδεκτή όσο θα είναι λιγότερο ισορροπιστική. Όσο δηλαδή θα κάνει επιλογές που εξαλείφουν το παρελθόν και θα ανοίγουν το μέλλον.

**Μ'** ΑΥΤΗ την έννοια ο σημερινός δημόσιος διάλογος» δεν βοηθάει ούτε εμποδίζει τη διαμόρφωση των κυβερνητικών θέσεων. Γιατί φυσικά ούτε ο «μόχθος του λαού» (που πρέπει να «προστατευθεί») όπως τον επικαλείται η... δεξιά αντιπολίτευση ούτε οι γενικότητες περί «μονόπλευρης λιτότητας» όπως εκτοξεύονται «από αριστερά», δεν προσθέτουν ούτε ένα κόκκο άμμου που να βοηθάει στην οικοδόμηση μιας νέας πολιτικής. Είναι δε πολύ χαρακτηριστικό ότι όταν τα πράγματα γίνονται συγκεκριμένα τότε ακολουθεί συνήθως σιωπή ή καταφυγή σε νέες γενικότητες: μπορούν και πρέπει να μειωθούν τα έξοδα του κράτους και ποια; (συμβολικά είναι βέβαια όσα σωστά γράφονται περί δεξιώσεων ή υπουργικών αυτοκινήτων, ανήτα όσα καταμαρτυρούνται στα κίνητρα για επενδύσεις...).

**Μ**ΠΟΡΟΥΝ ή όχι να αυξηθούν τα έσοδα του κράτους και ποια; (τα όσα γράφονται για «χαράτσια» και «φορομπήχτες» είναι εξίσου χαμηλοτάτου επιπέδου και εν πάση περιπτώσει άσχετα με το θέμα); Τέτοια και άλλα ερωτήματα, που συνδέονται με τον πληθωρισμό και τα εσωτερικά και εξωτερικά ελλείμματα, είναι εκείνα όπου ο δημόσιος διάλογος επείγει και εκκρεμεί. Το δε εναρκτήριο λάκτισμα ανήκει στην κυβέρνηση...